

ana ratou i te £9 mo te tureititanga o ratou tikiti. Ko nga moni e toe ana inaianei e £95. Ko enei moni kua tukua hei awhina i nga mahi i roto i te iwi Maori o te Porowini o Whakatu.

NGA RETA KUA TAE MAI.

Ki te Etita o te Kupu Whakamarama:—Ehoo, kua kite ahua i te reta a Nikora Tautau i perehitia i roto i te Kupu Whakamarama mo te marama o Hurae. E rua nga take i mahue ai i nga tangata o Waikato te Whakaponu. Tenei tetahi o nga take (ki te korero a Nikora):—"No te ata o te Ratapu ka tae ki Rangiaohia ko te kainga tera o nga koroheke o nga tamariki, o nga wahine, katahi ka puhia ki te pu, ka tahuna oratia te tokomaha ki te ahi i roto i te whare kotahi.

Ko te take tenei i mahue ai te karakia ki te Atua nui o te Rangī."

Ehoo o te Etita, he kupu nui rawa tenei hei tirohanga iho ma tatou. Mehemea ki te kore e whakamaramatia taua kupu, tera nga Maori kua kite nei i aua korero, e whakaaro, i ata tahuna oratia aua tangata e nga hoia a nga Pakeha. Ka waiho ai taua whakaaro hei kinonga mo ratou ki te whakaponu hoki; kawea mai nei e te Pakeha. Ehoo, e te Etita, kua kite nei nga tangata i nga korero a nga Maori mo taua raruraru, kati, he tono atu tenei kia perehitia hoki e koe nga korero a tetahi o nga Apiha (officer) o nga hoia pakeha i uru nei ki roto ki taua whawhai. Kua whakapotoina e ahau nga korero kei kore e uru ki to pepa. Ko enei korero katos na taua Apiha:—"I kite ahau i a Kanara Nikihana (Colonel Nixon) me etahi Apiha e tu mai ana i tera taha o nga whare. Katahi ahau ka haere atu ma waenganui i nga whare ki a ratou. I ahau e haere ana, ka karanga mai ratou ki ahau. Kaore ahau i ata rongu atu i a ratou kupu. Haere tonu au. I ahau e haere ana, ka kite ahau i tetahi turupa i te whatitoka o te whare. I mahara ahau e tuturi ana, e titiro atu ana ki roto. No taku tatanga atu ki te whatitoka, he maha rawa nga pakutanga mai o nga pu ki ahau, engari kaore au i tu i nga mata.

Kua kite atu au ko te turupa e tuturi ra kua mate ke. He Maori katoa hoki nga tangata o roto o te whare i paku mai nei nga pu,

Katahi te Kanara ka karanga mai ki a maua ko te Kapene (Captain Walmsley) kia tomokia taua whare. E rima ano putu te

teitei o taua whare. Me tuohu rawa te tangata ka uru atu ai ki roto. Kua mohio noatu au ko te mate matou mehemea ki te tohe matou ki te tomo itaua whare. Engari e taea te aha i te mea kua puta te kupu a te Kanara kia tomokia. Nana tonu matou i arahi. He pitara katoa i roto i o matou ringaringa. Te taenga atu ano ki te whatitoka, katahi ka puhia mai matou: tu rawa te mata ki te Kanara. Mate tonu atu ia. Katahi matou ka pouri rawa mo te matenga o to matou Kanara. Te kitenga o nga hoia kua mate te Kanara, katahi ka mea ratou kia tomokia ano te whare, Kaore i taea. E wha atu hoki o matou hoia i mate. No te taenga mai o nga hoia tuturu, ka riro ma ratou e toro taua whare. Kaore hoki i taea e ratou. (Ko taua whare i hanga ki runga ki tetahi rua. I roto i te rua nga Maori e pupuhi mai ana). Kota i te pakeha i oma tonu atu, no te taenga atu ki te whatitoka ka hinga whakamuri, mate rawa. No tenei katahi ka tahuna te whare ki te ahi. Ka puhia hoki te whare, pena me te ua te mata e rere ana. Kua mahara katoa nga pakeha kua matemate katoa nga Maori o taua whare.

Na, e te Etita, ka kite tatou i te ahua o tenei whawhai me nga mate o te taba pakeha. He mea tika ki te ture a te Pakeha, a te Maori hoki, ki te pupuhi tonu i te pa kaha, i te whare ranci, i nga va o te pakanga mehemea ki te kore te hoa riri e tuku i to ratou kainga. I pera ano te tikanga i te pakanga a Wiwi ka a Tiamane e enei tau kua pahure ake nei.

Mehemea he wahine, he tamariki, i roto i taua whare, na te tohe tonu o nga Maori i mate ai ratou, ebara i te mea i ata tahuna e te Pakeha, Kaore hoki nga Pakeha i mohio i reira ratou.

Heoi, na to hoa aroha na te Pakeha.

HANATA PARAONE.

Nelson, 18/8/98.

PITO-PITO KORERO.

1. Kei te wānanga atu te Etita o ta tatou pepa ki etahi ingoa Maori mo ta tatou manu. Kimihia mai he ingoa e rite ana mo te manu nei, kia tere ai ta tatou iriiri i to mokai nei.

2. No te ata o te Mane (Akubata 15th) ka mate te Kai-whakaako, (Mr McDonald), o te Kura Maori o Waikawa (Pictou). Ko te timatanga o taua mate he "influenza."